

ŠKOLA PRO RADOST - Školní vzdělávací program pro vzdělávání Základní škola speciální

Mateřská škola, základní škola a střední škola Vyškov, příspěvková organizace

Díl II.

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI

Č.j. 203/2024

1 Charakteristika vzdělávání žáků podle ŠVP „Škola pro radost“

1.1 Zaměření programu

Program je zaměřen na vzdělávání žáků, u kterých byly zjištěny speciální vzdělávací potřeby na základě speciálně pedagogického a psychologického vyšetření, které pro potřeby žáků naší školy provádí většinou SPC Brno Štolcova, SPC Brno Ibsenova a SPC Brno Kociánka. Tito žáci mají závažné mentální postižení zpravidla spojené i s dalšími poruchami.

Vzdělávací program je vypracován pro žáky s různým stupněm mentálního postižení a žáky s více vadami. Největší procento tvoří žáci s poruchami autistického spektra různého stupně. Je proto nutné, aby byli vzděláváni na základě speciálně upraveného vzdělávacího programu.

Hlavním úkolem programu je upravit podmínky pro vzdělávání takto postižených žáků, a to nejen co se týče nároků na prostorové uspořádání, ale i odborného speciálně pedagogického vedení tak, aby vyhovovalo všem žákům a aby přispěl k získání co největší míry soběstačnosti. Každá, byť elementární, osvojená dovednost se projeví ve zlepšení kvality života těchto žáků i jejich nejbližšího okolí.

Stěžejní metodou je využití **strukturovaného vyučování**, které bylo vymyšleno pro potřeby žáků s PAS, ale velmi dobře se uplatní i u žáků těžce mentálně postižených, žáků s poruchami pozornosti a chování, s poruchami řeči. Dává jim pocit jistoty, zbavuje je chaosu, akceptuje jejich zvláštnosti a přizpůsobuje se jejich specifikám. Znamená vymezení struktury prostředí, která nabízí „jistotu“ tím, že vytváří předvídatelná spojení mezi místy, činnostmi a chováním. Režim dne je rozdělen na pravidelné střídání výuky, odpočinku a hry, které odpovídá možnostem zatížení žáků. Osou výuky je co největší vizualizace prostoru a času. K tomu slouží využívání alternativních a augmentativních systémů komunikace a denní režim. U takto postižených žáků nejvíce záleží na rozvoji komunikačních dovedností (jak verbálních tak i nonverbálních), základů sebeobsluhy a dosažení maximální možné míry samostatnosti a adaptability na vnější prostředí. Jde o vytyčení místa pro jednotlivé důležité činnosti dne. Např. místo pro individuální výuku, místo pro samostatnou práci, pro interakční terapii a komunikační cvičení, pro pohybové činnosti, sebeobsluhu, odpočinek, výtvarné činnosti a volnou hru. Dále hovoříme o struktuře času – vytvoření vizualizovaného denního režimu podle potřeb a schopností jednotlivých žáků. Je zcela individuální pro každého žáka a respektuje jeho specifické osobnostní potřeby. Podle mentální úrovně je

tvořen buď konkrétními předměty, fotografiemi nebo piktogramy. Člověku s autismem nebo chaotickým chováním pak umožňuje předvídat události – čas se stává konkrétním.

Pro potřeby žáků jsou v programu využívány podle možností školy prvky různých podpůrných terapií, jako např., muzikoterapie, arteterapie, ergoterapie, bazální stimulace, logopedie a interakční terapie, snoezelenu.

- ❖ Pro žáky s nedostatečnou komunikační dovedností používáme náhradní komunikační systémy **augmentativní a alternativní komunikace**.
 - Augmentativní komunikační systém podporuje již existující komunikační systém, který je však pro dorozumívání nedostatečný.
 - Alternativní komunikační systém se užívá jako náhrada mluvené řeči. Používáme podle mentální úrovně předměty, fotografie a piktogramy.
- ❖ **Muzikoterapii** považujeme za specifickou terapeutickou a léčebně-výchovnou metodu, která je založena na působení hudby a jejích prvků. Nezbytnou součástí je poskytnutí pocitu bezpečí na podkladě vzájemné důvěry a otevřenosti.
- ❖ **Ergoterapie** zahrnuje pracovní činnosti. Cílem je dosažení maximální možné soběstačnosti. Při hledání pracovních aktivit je třeba, aby činnost byla účelná. Měla by být navržena a natolik podpořena fyzickou pomocí pedagoga, aby byl žák schopen práci dokončit a aby ho alespoň trochu bavila.
- ❖ **Bazální stimulace** se zaměřuje na seznamování žáků se svým tělem a s okolím. Základem je dotyk. Využívá podnětů haptických, vizuálních, vibračních, auditivních a orálních.
- ❖ **Interakční terapie** je systém komunikačních a hudebně pohybových činností. Slouží k zlepšení orientace v mezilidských vztazích a k ujasnění si vlastní role při tvorbě vztahů a zkoušení nových způsobů chování se ve vztazích.
- ❖ Prvky stimulace ve **snoezelenu** zahrnují činnosti, při nichž se žáci uklidní. Metoda probouzí smysly. Žáci lépe chápou realitu (pocity, emoce) a je jim ponechána možnost vlastního jednání a výběru podnětů, které jsou jim příjemné.

1.2 **Cíle**

1. Rozvíjení psychických funkcí (zejména pozornosti a paměti)
2. Rozvíjení volných vlastností potřebných k systematickému osvojení učiva (trpělivost, soustředěnost, pečlivost, schopnost dokončit zadanou práci, samostatná činnost aj.)
3. Rozvoj elementárních komunikačních dovedností (popř. využití některého z náhradních způsobů komunikace)
4. Rozvíjení pohybové samostatnosti
5. Rozvoj základů sebeobsluhy a dosažení maximální možné míry soběstačnosti
6. Kultivace osobnosti žáků – rozvoj estetického cítění, výtvarných a hudebních schopností, jednoduchých pracovních dovedností
7. Vytvoření pocitů jistoty a bezpečí u žáků
8. Osvojení základních hygienických návyků a sebeobslužných činností
9. Pomoc při orientaci ve vztazích k okolí – orientace ve známém prostředí (třída, šatna, škola) a v orientaci mimo budovu školy. Navozovat prvky integrace do prostředí (nakupování, setkávání s cizími lidmi, pohyb v neznámém prostředí).
10. Pomáhat žákům vytvářet si pozitivní vztah ke spolužákům, k pedagogům a lidem obecně. Napomáhat začlenění do kolektivu.

1.3 **Strategie k naplnění klíčových kompetencí ve výchovně vzdělávacím procesu**

- Využíváme metody, které vedou k celkovému rozvoji osobnosti žáka a to dle jeho individuálních možností.
- Vzhledem k závažnému poškození kognitivních funkcí u žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami a autismem je kladen důraz především na klíčové kompetence komunikativní, sociální a personální, pracovní.
- Každý žák je individualitou a dosažená míra naplnění kompetencí je rozdílná. Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.
- Umožňujeme žákům podílet se na akcích školy – besídky, výstavy.
- Účast na sociálních aktivitách – jízda v dopravních prostředcích, nákupy, společenské akce města (jarmark) a jiné aktivity.
- K naplnění klíčových kompetencí je nutná spolupráce všech odborníků z řad pedagogů, psychologů, logopedů, sociálních pracovníků, lékařů a v neposlední řadě spolupráce s rodiči.
- Podle individuálních potřeb žáků volíme činnosti vedoucí ke zvyšování jejich fyzické zdatnosti (chůze na různé vzdálenosti, chůze po nerovném terénu, chůze po schodech, běh na krátkou vzdálenost, změny směru, posilování, trénink rovnováhy aj.)

Klíčové kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
Kompetence k učení	
• Chápe význam konkrétních předmětů, pojmů, pokynů a požadavků • Používá předměty, fotografie, pojmy a piktogramy • Manipuluje se známými předměty ve třídě a ve svém nejbližším okolí • Napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti • Používá učební pomůcky • Poznává známé předměty denní potřeby	• Dlouhodobým nácvikem učíme žáky pochopit význam předmětů, pojmů a pokynů a řídit se pokyny blízkých osob • V rámci výuky vedeme žáky praktickým nácvikem k přiřazování piktogramů a pojmů ke konkrétním předmětům a činnostem • Usilujeme o co největší samostatnost při manipulaci se známými předměty • Žáky vedeme k rozlišování známých předmětů • Dlouhodobým mechanickým nácvikem učíme žáky používat učební pomůcky k určeným činnostem

Kompetence k řešení problémů • Řeší známé situace na základě nápodoby a opakování • Umí požádat o pomoc • Chápe a plní jednoduché pokyny a povely • Orientuje se ve známém prostředí • Orientuje se v denním režimu, pozná časovou posloupnost • Překonává pocity strachu • Zvládá pohyb cizích osob ve škole, ví jak reagovat • Dokáže se pohybovat v blízkém okolí	• Vedeme žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc, poprosit, pozdravit a poděkovat • Při všech denních činnostech učíme žáky podle schopností reagovat na jednoduché pokyny • Usilujeme o co největší samostatnost při neustále se opakujících denních činnostech • Podle symbolů na denním režimu vedeme žáky k orientaci v čase • Vytváříme takové situace, aby žák zvládal pocit strachu z nových činností, předmětů a osob • Zařazujeme pravidelně vycházky vedoucí k orientaci žáků v blízkém okolí
Kompetence komunikativní • Reaguje na osoby v blízkém okolí, dle svých schopností a možností komunikuje verbálně nebo nonverbálně • Reaguje na své jméno • Vyjadřuje své postoje souhlasem či nesouhlasem (verbálně, gesty) • Vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady verbálně nebo neverbálně • Umí pozdravit (verbálně, gesty) • Reaguje na jednoduché pokyny	• Podporujeme přátelské vztahy ve třídě, škole i blízkém okolí • Učíme žáky reagovat na situace v každodenním životě a zvládat neobvyklé situace • Nacvičujeme reakci na oslovení, uvědomění si vlastní osoby a zapamatování si jména • Vedeme žáky ke každodenní reakci na příchod do školy a setkání se spolužáky • Motivujeme žáky k různým formám správné reakce na pozdrav • Snažíme se o jednoduchou formulaci pokynů vedoucí k jejich pochopení • Vybízíme žáky k vyjádření postojů, motivujeme je k vyjadřování svých potřeb a pocitů

Kompetence sociální a personální	
• Uvědomuje si své tělo a svou osobu • Zná členy své rodiny a osoby z nejbližšího okolí • Rozlišuje pohlaví • Dle svých možností komunikuje se známými osobami • Zapojuje se do činností ve třídě i ve škole • Reaguje adekvátně na neznámé osoby • Zná jména spolužáků, pozná je • Poznává nebo přiřadí jménu osobu známou (verbálně, gestem) • Vnímá a respektuje spolužáky, dokáže s nimi setrvat při společné činnosti • Zvládá fyzický kontakt se známými osobami • Překonává negativní pocity vedoucí ke stereotypnímu chování	• Pomocí stimulace učíme žáky uvědomovat si své tělo • Rozvíjíme vazby s nejbližšími osobami a vedeme je k jejich poznávání • Učíme žáky rozeznávat chlapce, dívku, muže, ženu • Motivujeme žáky ke komunikaci se svým okolím • Co nejvíce usilujeme o začlenění žáků do kolektivu třídy a vedeme je k respektování daných pravidel chování • Komunikačními a interakčními technikami navozujeme modelové situace vedoucí k poznání spolužáků a známých osob • Hudebně pohybovou činností učíme žáky k toleranci osobního kontaktu • Relaxačními technikami navozujeme pocity bezpečí a vedoucí k odpoutávání od stereotypních činností
Kompetence pracovní	
• Zvládá základy osobní hygieny a sebeobslužných činností • Poznává a používá předměty denní potřeby • Umí správně stolovat • Využívá jednoduché pracovní techniky a postupy • Zapojuje se do jednoduchých praktických činností • Koncentruje pozornost a soustředění na určitou činnost dle svých schopností • Dokončí každou započatou práci • Pracuje s různými materiály a respektuje jednoduché pracovní postupy • Dbá na správné držení těla a zdravý životní styl	• Každodenním nácvikem se snažíme o co největší míru samostatnosti při hygieně, oblékání a stolování • Učíme žáky používat a manipulovat s předměty • Ve vyučování používáme různé motivační techniky sloužící k automatizaci určité pracovní činnosti • Vedeme žáky k soustředění se na jednotlivé činnosti a správně je motivujeme k dokončení činností • Používáme vizualizaci jako prostředek k co největší samostatnosti při práci • Usměrnujeme správné držení těla, polohy při psaní a jiných činnostech • Vedeme žáky ke zdravému způsobu aktivního odpočinku

1.4 **Vzdělávací oblasti**

Výuky žáků s nejtěžším mentálním postižením probíhá v **5 vzdělávacích oblastech**, které jsou pak rozpracovány v jednotlivých vzdělávacích oborech – předmětech. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou pak tvořeny jedním nebo více vzdělávacími obory, které lze spojovat a vyučovat v blocích podle individuálních potřeb žáků. Vyučování je uspořádáno jako otevřený a stále se měnící proces.

1. **Člověk komunikace**
2. **Člověk a jeho svět**
3. **Umění a kultura**
4. **Člověk a zdraví**
5. **Člověk a svět práce**

Vzdělávací oblast	Charakteristika a cíle	Vzdělávací obor – vyučovací předmět
Člověk a komunikace	• Má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu • Umožňuje žákům najít a rozvíjet vhodnou formu komunikace s okolím • Rozvíjí rozumové schopnosti na optimální úroveň • Učí žáky samostatnosti a sebeobslužným a hygienickým návykům • Rozvíjí poznávací schopnosti, logické myšlení, pozornost a paměť • Vytváří početní představy a rozvíjí grafické dovednosti • Vštěpuje a upevňuje základy orientace •	1. Řečová výchova 2. Rozumová výchova Rv
Člověk a jeho svět	• Pomáhá žákům poznávat a utvářet si vztah k nejbližšímu okolí • Rozvíjí psychické funkce prostřednictvím smyslového vnímání, myšlení a řeči	1. Smyslová výchova 2. Disponibilní jednotka

	• Evokuje, podporuje a učí zpracování informací z oblasti správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace • Pomáhá vytvořit představy a pojmy	Sv
Umění a kultura	• Rozvíjí u žáků estetické citění • Umožňuje uplatňovat tvořivé schopnosti • Naplňuje přirozenou touhu žáků projevit se a má relaxační význam • Podílí se na zlepšování nálady a koncentraci pozornosti • Učí vyjadřovat vlastní citění přiměřenými prostředky a postupy • Rozvíjí muzikálnost žáků, jejich rytmické a intonační schopnosti, pohybovou kulturu a napomáhá rozvoji řeči • Plní funkci psychotherapeutické – odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady	1. Hudební výchova 2. Pohybová výchova 3. Výtvarná výchova Hpv Pvv
Člověk a zdraví	• Zaměřuje se na rozvoj aktivní hybnosti žáků s těžkým mentálním postižením, správné držení těla • Pomáhá zvládnout základní pohybové dovednosti • Rozvíjí a posiluje pohybové výkonnosti • Usiluje o zvyšování tělesné zdatnosti • Přispívá ke zdravému způsobu života a ochraně zdraví • Plní psychotherapeutickou funkci	1. Zdravotní tělesná výchova Ztv
Člověk a svět práce	• Rozvíjí jemnou motoriku žáků • Zvyšuje samostatnost, soběstačnost a nezávislost žáků • Učí základní dovednosti s různými materiály • Ovlivňuje rozvíjení motorických schopností a dovedností, základních hygienických návyků a činností v oblasti sebeobsluhy	1. Pracovní výchova 2. Výtvarná výchova Pvv

1.5 **Poznámky k učebnímu plánu**

Rozumová výchova – integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů: Rozumové výchovy a řečové výchovy a je součástí vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Celková časová dotace je 30+20 hodin týdně pro všechny ročníky (1–10), což je 3+2 hodin týdně v jednotlivých ročnících. **Zkratka předmětu je Rv.**

Smyslová výchova – je integrovaný předmět smyslové výchovy a disponibilní dotace a je součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Je časově dotována 40+10 hodinami týdně pro všechny ročníky (1–10), což je 4+1 hodiny týdně v jednotlivých ročnících. **Zkratka předmětu je Sv.**

Hudební a pohybová výchova – je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů a to Hudební výchovy a Pohybové výchovy. Je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura. Je časově dotována 30 hodinami týdně pro všechny ročníky (1–10), což je 3 hodiny týdně v jednotlivých ročnících. **Zkratka předmětu je Hpv.**

Pracovní a výtvarná výchova je integrovaný předmět vzniklý spojením dvou oborů a to Pracovní výchovy a Výtvarné výchovy. Je součástí vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a Umění a kultura. Je časově dotována 20+10 hodin týdně pro všechny ročníky (1–10), což je 2+1 hodina týdně v jednotlivých ročnících. **Zkratka předmětu je Pvv.**

Zdravotní tělesná výchova – je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Je časově dotována 40 hodinami týdně pro všechny ročníky (1–10), což jsou hodiny týdně v jednotlivých ročnících. K této dotaci je přiřazena druhá disponibilní dotace 10 hodin týdně pro všechny ročníky. Celková dotace Ztv je tedy 50 hodin týdně pro všechny ročníky. Což je 4 + 1 hodina týdně v jednotlivých ročnících. **Zkratka předmětu je Ztv.**

1.6 Učební plán

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	Název předmětu	Počet hodin týdně v ročníku (1–10)
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	Rv	3
	Řečová výchova		2
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	Sv	4
	Disponibilní dotace		1
Umění a kultura	Hudební výchova	Hpv	2
	Pohybová výchova		1
	Výtvarná výchova	Pvv	1
Člověk a zdraví	Zdravotní tělesná výchova	Ztv	4
	Disponibilní dotace		1
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	Pvv	2
Celková povinná týdenní časová dotace			21

1.7 ***Učební osnovy***

1.7.1 **Vyučovací předmět ROZUMOVÁ VÝCHOVA**

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A KOMUNIKACE

Vzdělávací obor:

1. Rozumová výchova
2. Řečová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

- Je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů – řečové výchovy a rozumové výchovy
- Časová dotace pro všechny ročníky je 5 hodin týdně v každém ročníku
- Zkratka předmětu je Rv
- Výuka probíhá v kmenové třídě, v komunikační místnosti, šatně (hygienické a sebeobslužné dovednosti), koupelně aj.
- Rozsah učiva v jednotlivých ročnících stanoví individuální plán
- Žáci jsou hodnoceni volným slovním hodnocením podle jejich individuálních pokroků
- Cílem předmětu je, aby žák dosahoval co nejlepších schopností v komunikačních dovednostech, rozvoji poznávacích schopností na optimální možnou úroveň, již by tito žáci nemohli dosáhnout bez speciálně pedagogického vedení.
- V rehabilitačních třídách nelze předpokládat osvojení trivia, ale je možno dovést žáky k takové úrovni sociálních, komunikačních a dalších dovedností, které jim umožní určitou míru orientace v okolním prostředí, komunikace s ostatními lidmi a soběstačnosti a nezávislosti na péči dalších osob v nezákladnějších každodenních činnostech.
- Důraz je kladen na zvládnutí hygienických a sebeobslužných dovedností. Využívají se i různé alternativní metody v komunikaci jako je sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody.

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu vedou k naplnění klíčových kompetencí:

Kompetence k učení.

Žák podle svých individuálních schopností

- Používá předměty, fotografie, pojmy a piktogramy

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Rozvíjí řečové schopnosti, myšlení, emocionální a estetické vnímání
- Používá obrazový materiál, předměty a piktogramy

Kompetence k řešení problémů

Žák podle svých individuálních možností

- Řeší známé situace na základě nápodoby a opakování
- Umí požádat o pomoc
- Chápe a plní jednoduché příkazy

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Vede žáky k řešení problémů, dokončování úkolů
- Rozvíjí jejich tvořivost a vlastní nápady
- Vede žáky k překonávání nezdarů, překážek a vzájemné pomoci

Kompetence komunikativní

Žák podle svých individuálních schopností

- Reaguje na osoby v blízkém okolí, dle svých schopností a možností komunikuje verbálně nebo nonverbálně

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Upevňuje srozumitelné vyjadřování se ústní formou popřípadě jinou formou
- Motivuje kladnou pochvalou k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a k dodržování základních pravidel slušného chování
- Kultivuje žákův projev, dorozumívání se v běžných společenských situacích, sdělování nároků

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Komunikuje se známými osobami
- Zapojuje se do činností ve třídě i ve škole

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Rozvíjí pozitivní vztah k mateřskému jazyku, chápání a poznávání rozdílů mezi lidmi
- Upevňuje tolerantní jednání a chování, spolupráci při řešení zadaných úkolů a vzájemné pomoci
- Zapojuje žáky do kulturního dění školy
- Automatizuje chování v situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti druhých

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Zapojuje se do jednoduchých praktických činností

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Snaží se, aby žáci dokončovali práce v dohodnutém čase, kvalitě a utvářeli si pracovní návyky
- Vede žáky k zvládnutí jednoduchých samostatných i týmových činností, dodržování vymezených pravidel a bezpečnému používání pomůcek a vybavení školy

Rozumová výchova		
Očekávané výstupy (žák by měl)	Ročník	Učivo
Pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat	1.–10.	• Uvědomování si vlastní osoby• Ukazování částí těla, obličeje a jejich pojmenování• Identifikace pohlaví – rozlišení kluk, holka, pán, paní• Pojmenování prstů• Identifikace s vlastní fotografií
Reagovat na oslovení jménem, znát své jméno	1.–10.	• Reakce na jméno

		• Reakce na zavolání, oslovení • Práce se zrcadlem, fotografií
Znát členy své rodiny	1.–10.	• Pojmy – táta, máma, babička, děda, bratr, sestra, teta, strýc, děti, rodiče • Fotografie rodiny – pojmenovat nebo ukázat • Obrázky rodiny – podle vzhledu a činnosti ukázat nebo pojmenovat členy rodiny • Osobní kontakt – reakce a pojmenování členů rodiny
Poznat své spolužáky i učitele, asistenty – podle schopností oslovit jménem nebo ukázat	1.–10.	• Komunikace se známými osobami a jejich oslovování • Znalost jmen spolužáků a učitelů • Pochopení a používání pojmů já – ty, můj – tvůj, my – vy
Vnímat různé podněty, reagovat na ně	1.–10.	• Reakce na jednoduché pokyny a příkazy-dej, ukaž, sedni si, dej, podej aj. • Poznávat různé činnosti – zpěv, poslech, tanec aj. • Tranzitní karta a její použití v denním režimu
Orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, v denním časovém rozvrhu, vnímat prostor	1.–10.	• Orientace ve třídě • Orientace ve škole • Práce s denním režimem pomocí piktogramů, fotografií nebo předmětů • Prostorová a směrová orientace (na, ve, do, pod, za, před, uprostřed, první, poslední, ...)
Poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti	1.–10.	• Návčik základních hygienických návyků a sebeobsluhy – osobní hygiena, oblékání, stolování, jídlo, obouvání aj. • Pojmenování a užití pomůcek – ručník, mýdlo, toaletní papír, lžíce, příbor, ubrousek, nádobí aj.
Vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže	1.–10.	• Vytvářet klidné a přátelské prostředí, činnosti, které navozují spokojenost • Chápat a reagovat, umět vyjádřit pojmy ano, ne, chci – nechci, hlad, žízeň aj. • Využití alternativní komunikace při sdělení pocitů a potřeb
Rozlišit a řadit obrázky a předměty podle zadaných kritérií	1.–10.	• Třídění podle různých kritérií – velikost, barva, tvar, druh aj. • Zobecňování: žlutá, červená, zelená – barva • Konkretizace: rodina – otec, matka, děti

Koncentrovat se na určitou činnost	1.–10.	• Zklidnění na pracovním místě • Soustředění se na vykonávanou činnost • Koncentrace pozornosti • Motivace k činnosti
Rozlišovat velikost a tvar předmětů, dvojic obrázků – předmětů	1.–10.	• Vnímání velikosti, tvaru a polohy • Řazení předmětů podle velikosti • Přiřazování předmětu k předmětu • Přiřazování předmětu k obrázku • Přiřazování stejného obrázku • Třídění dvou výrazně odlišných komponentů
Zvládnout složení jednoduchých dějových obrázků	1.–10.	• Základní časové vztahy – nyní, potom, dnes, včera • Orientace v čase – roční období, činnost v denní dobu • Skládání obrázků dle významu
Orientovat se na stránce, na řádku	1.–10.	• Práce s knihou, otáčení stránek, orientace na stránce, na řádku, nácvik pohybu po řádku zleva doprava • Řazení obrázků podle vzorů na řádek • Sledovat krátké vyprávění, koncentrace pozornosti na vyprávění
Číst vybraná písmena a krátká slova	1.–10.	• Poznat některá tiskací písmena A, I jako spojky mezi obrázky, počáteční písmeno jména • Čtení samohlásek, souhlásek, spojování do slabik popř. do krátkých slov • Nácvik čtení globální metodou (několik potřebných pojmů)
Opakovat slova a krátké říkanky, reprodukovat krátký text, vyprávět podle obrázku	1.–10.	• Rozšiřování slovní zásoby • Rozvíjení paměti • Čtení obrázků – nácvik globálního čtení, sociálního čtení, piktogramů • Orientace v čase (roční období, měsíce, činnosti v určitou denní dobu...)
Zvládnout početní základy (dle individuálních schopností)	1.–10.	• Poznat číslo na obrázku • Přiřadit k číslu daný počet • Orientace v číselné řadě (před, za, nejvíc, nejmíň) • Pokus o psaní čísel • Pokus o sčítání

Uchopit a podržet podaný předmět	1.–10.	• Cvičení jemné motoriky • Masáže ruky, uvolňovací cviky • Uchopení, udržení a upuštění předmětu • Manipulace s předměty • Uchopovat drobné předměty do špetky
Uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní	1.–10.	• Cvičení jemné i hrubé motoriky, uchopování do špetky • Nácvič alespoň přibližně správného držení psacího náčiní • Čmárání prstem do písku, krupice aj. • Grafomotorická cvičení
Získat základy grafického a písemného projevu	1.–10.	• Spontánní čmárání, tečky, čárky, klikyháky, klubíčka, svislé a šikmé čáry oběma směry, vodorovné čáry zleva doprava a opačně, odstředivé a odstředivé • Horní a dolní oblouk, vlnovky, smyčky • Lomená čára • Pozorování stopy pera na papíře • Orientace na psací ploše • Postupné zmenšování psací plochy
Poznat grafickou podobu písmen	1.–10.	• Roztřídit a rozlišit stejná velká tiskací písmena (podle schopností odpovídající malá písmena) • Skládat písmena podle vzoru, některá písmena pojmenovat • Přiřazování písmen podle vzoru
Napsat několik vybraných písmen a číslic	1.–10.	• Obtahování písmen a číslic podle vzoru, tvarování písmen a číslic modelovacími hmotami, opis podle vzoru, psaní pomocí šablony • Rovnání písmen do řádku • Pokus o psaní hůlkovým písmem • První písmeno jména • Pokus o analýzu počátečního písmena v jednoduchých slovech
Poznat základní geometrické tvary	1.–10.	• Vnímat tvary zrakem, hmatem, rozlišení plošných tvarů, třídění do skupin, zjednodušené pojmenování geometrických tvarů • Vkládání tvarů do výřezů – určení zrakem i hmatem • Vybarvování tvarů

		• Využití geometrických tvarů v tvořivé činnosti
Koncentrovat pozornost na určitou činnost	1.–10.	• Cvičení pozornosti • Odpoutávání od stereotypních činností, ulpívavého myšlení • Zapamatování 2 – 3 slov – hravou formou • Krátkodobé sledování televizoru, videa • Cvičení vytrvalosti – dokončení úkolu
Reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby	1.–10.	• Sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciacce, napodobování hlasů, zvuků • Reakce na své jméno • Reakce na jednoduché pokyny • Slyšení šeptaných slov
Snažit se o správné dýchání	1.–10.	• Dechová a fonační cvičení • Návčik správného dýchání • Postavení těla při správném dýchání • Správný nádech a výdech (ústa, nos) • Usměřování výdechového proudu (foukání do papírové kuličky, bublifuk aj.) • Pohyby jazyka, práce s mluvidly, masáž a stimulace mluvidel
Vyjádřit souhlas či nesouhlas	1.–10.	• Přiměřeně reagovat na osoby ve svém okolí a dle svých možností s nimi komunikovat • Projevit a vyjádřit souhlas či nesouhlas verbálně, gesty nebo jiným alternativním způsobem
Znát své jméno, jména spolužáků a osob blízkých	1.–10.	• Reakce na oslovení jménem • Komunikovat se známými osobami, oslovovat je • Překonávat strach z hlasitých projevů ostatních dětí • Vytváření pocitu bezpečí ve třídě • Reakce na hlas, pokyny, reakce na známé osoby • Interakční cvičení k poznávání spolužáků, pedagogů
Umět pozdravit, poděkovat	1.–10.	• Návčik správného chování – dramatická cvičení • Umět pozdravit vrstevníka a dospělého • Návštěvy kulturních akcí – chování na veřejnosti

		• Jízda dopravními prostředky • Obstarání jednoduchého nákupu
Sdělit svá přání a potřeby	1.–10.	• Používat systém augmentativní a alternativní komunikace • Tvorba a rozvoj slovní zásoby pomocí předmětů, fotografií, piktogramů – používání denního režimu • Motivovat k slovnímu projevu – vést jednoduché tematické rozhovory
Využívat komunikační počítačové hry	1.–10.	• Používání počítačových programů na rozvoj komunikace
Pracovat s logopedickým sešitem	1.–10.	• Tvoření logopedického sešitu podle individuálních schopností a potřeb • Případné používání komunikátoru • Rozvoj slovní zásoby, nácvik nových slov • Nácvik hlásek podle potřeby • Ovládání síly hlasu • Artikulační cvičení • Napodobování zvuků, hlasů zvířat aj.

1.7.2 Vyučovací předmět: Smyslová výchova

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací obor:

1. Smyslová výchova
2. Disponibilní jednotka

Charakteristika vyučovacího předmětu

- Je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů: smyslové výchovy a disponibilní jednotky
- Časová dotace pro všechny ročníky je 4 + 1 hodina týdně v každém ročníku
- Zkratka předmětu je Sv

- Výuka probíhá v kmenové třídě, komunikační místnosti, v okolí školy, na vycházkách, v šatně aj.
- Rozsah učiva v jednotlivých ročnících stanoví individuální plán dle potřeby
- Žáci jsou hodnoceni slovním hodnocením podle jejich individuálních pokroků
- Cílem je rozvíjet jednotlivé smysly a vytvářet vztahy mezi smyslovým vnímáním, myšlením a řečí
- Žáci by měli systematicky a opakovaně procvičovat zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmat, vizuomotoriku a prostorovou orientaci, a to vždy na konkrétním názorném materiálu a v konkrétních situacích
- Vzdělávací obor je členěn do tematických okruhů:

- a) rozvoj zrakového vnímání
- b) rozvoj sluchového vnímání
- c) rozvoj hmatového vnímání
- d) prostorová a směrová orientace
- e) rozvoj čichového a chuťového vnímání

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu vedou k naplnění klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Chápe význam konkrétních předmětů, pojmů, pokynů a požadavků

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Vede žáky k pochopení funkcí předmětů, výrazů a piktogramů
- Vede žáky k rozlišování známých předmětů, zvuků, vůní a chutí

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Překonává pocity strachu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Snaží se žáky zapojovat do různých činností a vede je k překonávání strachu z nových předmětů

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady verbálně nebo neverbálně

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Motivuje žáky k vyjadřování svých potřeb a pocitů

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Uvědomuje si své tělo i svou osobu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Pomocí stimulace umožňuje žákům uvědomovat si své tělo

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Pracuje s různými materiály
- Respektuje jednoduché pracovní postupy

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Nabízí žákům manipulaci a používání různých předmětů

Smyslová výchova			
Očekávané výstupy (žák by měl)	Ročník	Tématický okruh	Učivo
Uchopit, manipulovat a vnímat předměty	1.–10.	Rozvoj zrakového vnímání	• Stimulace očního kontaktu pomocí manipulace s předměty • Cílená manipulace s předmětem • Nácvik úchopu předmětů různé velikosti • Cvičení soustředěného zraku – zrakové soustředění na úchop
Vnímat velikost, tvar a polohu předmětů	1.–10.		• Skládání předmětů vedle sebe, na sebe, do krabice • Poznávání a třídění předmětů podle velikosti – malý x velký • Poznávání a třídění podle tvaru – kulatý x hranatý • Poznávání a třídění dvou zřetelně odlišných komponentů • Řazení dle předlohy nebo podle diktátu • Skládání dle předlohy (půlené a vícedílné obrázky) • Rozlišování plošných tvarů (čtverec, kruh, trojúhelník) • Vkládání do výřezů • Přiřazování předmětu ke stejnému předmětu
Rozlišovat základní barvy	1.–10.		• Rozlišování dvou základních výrazně odlišných barev (červená, žlutá) • Třídění barev (hledat stejné, postupně rozlišení 2 a více barev) • Řazení barev podle předlohy nebo diktátu • Postupné poznávání všech základních barev a jejich pojmenování
Třídít obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty	1.–10.		• Přiřazování obrázků ke konkrétním předmětům • Skládání obrázků (půlené a vícedílné) – puzzle různé velikosti • Třídění obrázků podle obsahu • Třídění obrázků podle dějové posloupnosti • Poznávání změn a rozdílů na dvou skutečných předmětech nebo na předmětu a obrázku nebo na dvou obrázcích
Rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu	1.–10.		• Práce s denním režimem • Určování časových úseků (den v týdnu, měsíc, roční období, ráno, poledne, rok aj.)

Napodobit předvedené pohyby	1.–10.		• Napodobování různých pohybů předváděných učitelem • Cvičení směrové orientace – nahoru, dolů, vpředu, vzadu, na začátku, na konci... • Upevňování vizuomotorické koordinace
Poznat sebe, osoby ze svého okolí, spolužáky	1.–10.		• Sebezpozorování v zrcadle, identifikace s fotografií • Poznávání učitelů a ostatních dětí ve třídě • Poznávání osob z nejbližšího okolí podole fotografií nebo v reálné podobě
Reagovat a soustředit se na zvuk, rozlišit ho a napodobit	1.–10.	Rozvoj sluchového vnímání	• Nácvič sluchového soustředění – ozvučená hračka, chrastítka, hlas • Napodobování různých zvuků – hlasem, nástrojem • Poznávání a rozlišování zvuků • Sluchová cvičení s využitím a bez využití zraku
Reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání	1.–10.		• Znalost svého jména a reakce na něj • Reakce na oslovení
Poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí	1.–10.		• Cvičení sluchové paměti • Sluchově motorická cvičení • Poznávání hlasů osob ze svého nejbližšího okolí • Rozlišení spolužáků a učitelů podle hlasu
Rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků	1.–10.		• Nácvič adekvátní reakce na zvuk • Rozlišování zvuků v přírodě (hlasy zvířat, ptáků, dopravní prostředky, zvuk vody aj.) • Sluchová cvičení • Přiřazování jednotlivých zvuků ke konkrétním osobám, zvířatům a věcem • Nácvič soustředěného vnímání sluchového (šepotu)
Rozlišit a určit původ zvuku	1.–10.		• Určování směru zvuku a jeho původu • Odlišení délky a intenzity zvuku • Poznávání hudebních nástrojů podle zvuku
Reagovat na rytmus	1.–10.		• Nácvič rytmizace s použitím Orffova instrumentáře

			• Poslouchání hudby • Snaha o koncentraci pozornosti při poslechu
Zvládat základní sebeobslužné dovednosti	1.–10.	Rozvoj hmatového vnímání	• Rozvíjení hmatové percepce • Nácvik sebeobslužných dovedností od asistence, významné pomoci druhé osoby, s částečnou samostatností po co nejvyšší míru samostatnosti při sebeobsluze – oblékání, hygieně, stolování aj.
Poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů	1.–10.		• Manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a různých materiálů • Dotyková terapie, stimulace konečků prstů, masáže prstů a dlaní • Rozlišování různých povrchů, velikostí a tvarů (se zrakovou kontrolou a bez ní) • Hlazení jemných látek – navození příjemných pocitů
Třídít předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru	1.–10.		• Třídění předmětů podle velikosti a tvaru (se zrakovou kontrolou) • Rozlišení tvaru a velikosti předmětů (bez zrakové kontroly) • Vkládání do výřezů • Poznávání předmětů s pomocí zraku • Poznávání předmětů bez pomoci zraku
Rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů	1.–10.		• Vnímání dotyků, dotýkání se předmětů • Dotýkání se předmětů s výrazně odlišnými fyzikálními vlastnostmi • Rozlišení pojmů velký – malý, studený – teplý, drsný – hladký, měkký – tvrdý, mokrá – suchý, kulatý – hranatý, ostrý – tupý, těžký – lehký
Vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci	1.–10.	Rozvoj prostorové a směrové orientace	• Vnímání a rozlišování své polohy v prostoru • Poznávání různých směrů – nahoru, dolů, nad, pod, na v, do ... • Odlišení pojmů – napravo, nalevo, na začátku, na konci • Orientace v prostoru • Směrová orientace v řadě, v prostoru, řazení předmětů • Řazení předmětů na ploše

Orientovat se ve třídě, ve škole a ve svém nejbližším okolí	1.–10.		• Seznámení se s prostředím třídy, školy a nejbližšího okolí • Poznávání významu jednotlivých prostor ve třídě • Pohybování se v prostoru třídy, poznávání svého pracovního místa • Přiřazování předmětů, fotografií a piktogramů k místům • Reakce a plnění jednoduchých příkazů a pokynů – sedni si, dej, podej, vezmi, polož aj. • Orientace a chování v nejbližším okolí – v obchodě, na hřišti, v kině aj.
Řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu	1.–10.		• Řazení předmětů podle vizuálního vzoru • Umisťování a řazení předmětů podle pokynů v prostoru, na ploše • Úklid pomůcek na určené místo
Rozlišit jednotlivé chutě	1.–10.	Rozvoj čichového a chuťového vnímání	• Poskytování chuťových podnětů – stimulace oblasti úst, využívat ústa ke zkoumání vlastností, koordinace ruka-ústa • Rozlišování základních chutí (sladký, kyselý, hořký, slaný)
Správně kousat a polykat stravu	1.–10.		• Rozvíjení chuťové percepce – správné kousání a polykání stravy • Cvičení sání brčkem • Cvičení lízání a polykání slin • Pití z hrníčku
Poznat předměty čichem podle vůně	1.–10.		• Poskytování čichových vjemů • Rozvíjení správného dýchání • Rozlišování běžných potravin čichem • Poznávání různých předmětů podle vůně • Odlišení libých a nelibých vůní • Navozování libých pocitů pomocí čichových vjemů – aromaterapie

1.7.3. Vyučovací předmět: Hudební a pohybová výchova

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací obor:

1. Hudební výchova
2. Pohybová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

- Je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou vzdělávacích oborů: hudební výchovy a pohybové výchovy.
- Časová dotace pro všechny ročníky je 2+1 hodina týdně v každém ročníku
- Zkratka předmětu je **Hpv**
- Výuka probíhá v kmenové třídě, komunikační místnosti, na vycházkách
- Rozsah učiva stanoví individuální plán dle potřeby
- Žáci jsou hodnoceni slovním hodnocením podle jejich individuálních pokroků
- Cílem tohoto předmětu je vytvářet u žáků kladný vztah k hudbě a k pohybu, rozvíjet jejich hudebnost a schopnost emocionálně prožívat hudbu, rozvíjet pohybovou kulturu, napomáhá rozvoji jejich řeči. Plní funkce psychoterapeutické, pomáhá žákům k uvolnění napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci jejich pozornosti

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu vedou k naplnění klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Manipuluje se známými předměty ve třídě a ve svém okolí
- Napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

Vede žáky k samostatnosti v manipulaci s hudebními nástroji

- Vede žáky k zvládnutí různých poloh, pohybů a činností

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Reaguje na jednoduché pokyny

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Dle schopností zapojuje žáky do jednoduchých činností

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Vyjadřuje své pocity, potřeby a nálady verbálně nebo neverbálně

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Motivuje žáky, aby pomocí hudby vyjádřili své pocity
- Podporuje dobré vztahy se spolužáky
- Rozvíjí aktivní hybnost žáků, využívá pohybových schopností a dovedností

Kompetence sociální a pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Zapojuje se do činností ve třídě i ve škole

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Pomocí společné hry na hudební nástroje podporuje vztahy v kolektivu
- Společným emocionálním prožitkem upevňuje vztahy mezi dětmi

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Pracuje s různými materiály a respektuje jednoduché pracovní postupy

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Učí žáky manipulovat s hudebními nástroji
- Vede žáky k nápodobě různých pohybů, ke hře na jednoduché hudební nástroje a k pohybovému doprovodu k písním a říkadlům

Hudební a pohybová výchova			
Očekávané výstupy (žák by měl)	Ročník	Vzdělávací obor	Učivo
Zvládat správné dýchání	1.–10.	Hudební výchova	• Nácvik pravidelného dýchání • Jednoduchá dechová cvičení s využitím různých pomůcek (bublifuk, frkačky, trubičky, papírové kuličky aj.) • Nácvik správného držení těla při dýchání • Fonační cvičení – nácvik hlásek s pomocí názoru
Rozpoznat správnou intonaci a melodii	1.–10.		• Intonační a melodická cvičení • Poznávání jednoduchých melodií
Zvládat zpěv jednoduchých písní	1.–10.		• Nácvik memorování melodie pomocí slabik (lala, nana, mama...) • Zpěv jednoduchých písní • Nácvik správné výslovnosti textů písní a říkadel • Poznat píseň podle zahrané melodie
Rozlišovat zvuky a pojmenovat hudební nástroje	1.–10.		• Rozlišování zvuků v okolí a hudby • Pojmenování známých zvuků • Postupné seznamování s jednotlivými nástroji a jejich zvuky • Nácvik soustředění na zvuky • Určování hudebních nástrojů podle zvuku

Soustředit se na poslech, relaxační hudbu a jednoduché skladby	1.–10.		• Poslech hudby • Relaxace při hudbě • Soustředěný poslech spojený s vnímáním rytmu a melodie • Poslech krátkých skladeb různého charakteru • Návštěva divadel a koncertů
Rozumět a soustředit se na poslech čteného textu	1.–10.		• Čtení krátkých pohádek a příběhů • Dramatizace přečteného textu • Poslech pohádek z magnetofonu • Odpovídání na jednoduché otázky k přečtenému textu • Vyprávění známého textu podle obrázků – doplňování zvukovým doprovodem
Doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje	1.-10.	Pohybová výchova	• Návčik jednoduchých písní s doprovodem na Orffovy nástroje • Hra na tělo – tleskání, dupání • Využití dostupných předmětů k rytmizaci • Rytmizace říkadel • Pohyb dle rytmického doprovodu
Napodobit pohyb	1.-10.		• Napodobování pohybů předváděných učitelem • Doplnění pohybu říkadlem • Dramatizace říkanek a pohádek • Určování částí těla a jejich funkce (ruce – tleskají, nohy – dupají aj.) • Pohybové hry s dětskými popěvkami • Hudebně pohybové činnosti – tanečky

Získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	1.-10.		• Poznávání svého těla a jeho možností • Pohybové hry a cvičení • Hry s nápodobou • Využití náčiní • Uvolňovací cvičení – rozvoj jemné a hrubé motoriky • Úkoly zaměřené na stimulaci jednotlivých svalových skupin • Úchop a manipulace s předměty, pohyb s ozvučnými hračkami

1.7.4 Vyučovací předmět *Pracovní a výtvarná výchova*

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE a UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací obor:

1. Pracovní výchova
2. Výtvarná výchova

- Je integrovaný předmět vytvořeným spojením dvou vzdělávacích oborů: pracovní výchovy ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a výtvarné výchovy ze vzdělávací oblasti Umění a kultura
- Časová dotace pro všechny ročníky je 2+1 hodina týdně v každém ročníku
- Zkratka předmětu je **Pvv**
- Výuka probíhá v kmenové třídě na pevně vymezeném místě, na školním pozemku, ve školní kuchyňce, dílničce.
- Rozsah učiva stanoví individuální plán podle potřeby
- Žáci jsou hodnoceni slovním hodnocením podle jejich individuálních pokroků
- Cílem tohoto předmětu je, aby žáci získali základní pracovní dovednosti a návyky a seznámili se s různými materiály. Předmět rozvíjí jemnou motoriku žáků, zvyšuje jejich samostatnost, soběstačnost a nezávislost.

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto předmětu vedou k naplnění klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Chápe význam konkrétních předmětů, pojmů, pokynů a požadavků
- Manipuluje se známými předměty ve třídě a ve svém nejbližším okolí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Vytváří situace vedoucí k prožití úspěchu z vykonané práce
- Rozvíjí poznávání různého materiálu, výtvarných pomůcek a předmětů spojených s pracovní a výtvarnou výchovou
- Učí žáky rozlišit, poznat a pojmenovat jednotlivé činnosti a přiřadit předměty piktogramy k pracovním postupům

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Řeší známé situace na základě nápodoby a opakování
- Umí požádat o pomoc
- Orientuje se ve známém prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Upevňuje reakci na jednoduché úkoly a pokyny
- Učí žáky ve známém prostředí respektovat známý pracovní postup
- Vede žáky navozováním modelových situací ke schopnosti požádat o pomoc a poděkovat

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady verbálně nebo neverbálně
- Reaguje na jednoduché pokyny

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- V rámci dobrých vztahů mezi spolužáky nacvičuje nabízení pomoci
- Motivuje žáky k vyjádření svých potřeb
- Formuluje pokyny jednoduchým způsobem

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Zapojuje se do činností ve třídě i ve škole
- Vnímá a respektuje své spolužáky, dokáže s nimi setrvat při společné činnosti

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Vede žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování
- Upevňuje vztahy mezi žáky a zapojení se do kolektivu pomocí společných prací a tvorby

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Zvládá základy osobní hygieny a sebeobslužných činností
- Dokončí každou započatou práci
- Využívá jednoduché pracovní techniky a postupy

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Vede žáky k zvládnání jednoduchých praktických činností
- Motivuje žáky, aby každou započatou činnost dokončili
- Vizualizuje pracovní postupy tak, aby vedly k co největší samostatnosti při práci

Pracovní a výtvarná výchova			
Očekávané výstupy (žák by měl)	Ročník	Vzdělávací obor	Učivo
Zvládnout základní sebeobslužné činnosti	1.–10.	Pracovní výchova – sebeobsluha	• Vést ke spolupráci a co největší míře asistence při sebeobsluze

			• Vytváření základní dovednosti při oblékání, obouvání a přezouvání, stolování • Upečování získaných dovedností, odkládání oděvů a obuvi na pevně stanovené místo, učit se vzájemně si pomáhat • Šněrování bor, pokus o vázání tkaniček • Rozepínání a zapínání knoflíků • Rozepínání zipů • Rozvíjení a upevňování schopnosti postarat se o sebe v co nejširší možné míře • Udržování pořádku v osobních věcech
Dodržovat hygienu	1.–10.	Pracovní výchova – hygienické návyky	• Vytváření základních dovedností při hygieně s co nejmenší mírou pomoci • Používání mýdla, mytí rukou, regulace vody, použití ručníku • Upozornění na nutnost použití toalety (jakýmkoli verbálním i neverbálním způsobem) • Použití toalety s co největší mírou samostatnosti • Česání vlasů, čistění zubů, používání kapesníku – smrkání • Přepírání panenky, mytí hraček
Dodržovat klid a čistotu při stolování	1.–10.	Pracovní výchova – stolování	• Učit se poznávat situaci jídla, osvojování správného stolování – klid, ubrousek, příbor, prostírání stolu • Upevňovat pravidla slušného chování při jídle, vést k samostatnému prostírání a úklidu po jídle • Samostatnost při jídle • Vnímání přijímání potravy – žvýkání, kousání, polykání • Pití slámkou, z hrnečku se savičkou, z běžného hrníčku s ouškem, ze sklenice • Nácvik správného sezení u jídla

Umět používat příbor	1.–10.		• Nácvik příjmu potravy lžící, následně co největší samostatnost • Nácvik příjmu potravy příborem, dbát na vhodný úchop a čistotu místa • Poznat názvy částí příboru, upevňovat návyk jeho vhodného použití
Udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí	1.–10.	Pracovní výchova – péče o okolní prostředí	• Poznat si svoje věci a ukládat je na místo tomu určené • Vést žáky k účelnému oblékání, úklidu věcí a podporovat jejich snažení o aktivní zapojení do pracovní činnosti • Ukládání věcí do tašky • Vytváření dovednosti vykonávat s dohledem jednoduché úklidové práce – zametání, utírání prachu, utírání tabule, umývání a utírání nádobí ...
Udržovat pracovní místo v čistotě	1.–10.		• Dbát na použití ochranných pomůcek (podložky, zástěry, ubrousky...) • Jednoduchý úklid místa po práci • Znalost úklidových pomůcek • Použití úklidových pomůcek • Třídění a úklid použitého materiálu, bezpečnost při práci
Zvládnout činnosti spojené se školním pozemkem	1.–10.		• Hrabání • Zalévání • Úklid plevele • Zametání • Znalost pracovního náradí • Poznávání a pojmenování základních druhů zeleniny a ovoce • Sklizení ovoce a zeleniny
Umět se pohybovat a zvládnout jednoduché činnosti v kuchyni	1.–10.		• Rozpoznání účelnosti místnosti k vaření • Poznávání, pojmenování a používání jednoduchých kuchyňských pomůcek • Bezpečnost při práci v kuchyni

			• Příprava jednoduchého jídla – svačinky (mazání chleba, nalití nápoje, aj.)
Vnímat a podílet se na estetičnosti okolního prostředí	1.–10.		• Péče o pokojové květiny – zalévání • Výzdoba třídy • Úklid ve třídě • Pomoc a asistence při dalších činnostech podle úrovně rozumových a pohybových schopností
Zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami	1.–10.	Pracovní výchova – práce s různými druhy materiálu	• Třídění různých druhů drobného materiálu podle velikosti, barva, tvaru • Ukládání do nádob, krabic aj. • Navlékání, propichování, trhání, lepení, mačkání, skládání, hnětení, vykrajování různých materiálů
Zvládnout pracovat se sypkým materiálem	1.–10.		• Práce na pískovišti – přesívání písku, stavění bábovek, tvoření cestiček v písku, tunelů, přemísťování písku • Upravování pískové plochy rukama, lopatkou, hráběmi, tupým předmětem • Použití krupice, říčního písku ve třídě – grafomotorické cviky • Vybírání kamínků z písku • Zahrabávání předmětů do písku
Umět pracovat se stavebnicí – montáž, demontáž	1.–10.		• Skládání kostek na sebe, vedle sebe, do krabice, do nádoby • Spojování dvou dílů – stavebnicové díly, šroubování, mozaikové stavebnice, magnetické stavebnice
Vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z modelovací hmoty	1.–10.		• Hnětení modelovací hmoty a její zpracování oběma rukama • Tvoření tvarů – kuličky, hadi, placky, válečky • Trhání a řezání tupým nožem, rovnání modelíny na plochu

			• Rozvalování a vykrajování hmoty • Práce se samotvrdnoucí hmotou, moduritem, slaným těstem • Tvoření podle návodu – vzoru • Spontánní tvorba
Zvládnout činnosti spojené s prací s papírem	1.–10.		• Trhání, mačkání, lepení papíru • Skládání papíru • Vytrhávání tvaru • Stříhání • Navlékání papíru na špejli • Přehýbání a rolování papíru
Umět použít textilní a přírodní materiály	1.–10.		• Navíjení provázku, vlny do klubíčka, na cívku • Navlékání korálek na tenký drátek, šňůrku, na trn • Lepení kousků látky • Stříhání látky • Šití – na cvičné desce, modelu • Sbíráání kaštanů, žaludů, jeřabin, šípků aj. • Třídění, ukládání a používání nasbíraných přírodnin • Navlékání přírodnin • Sbíráání, lisování, trhání, obtiskování, namáčení, lepení listů • Další činnosti podle zručnosti žáků a dostupnosti zdrojů
Používat na elementární úrovni prostředky a postupy	1.–10.	Výtvarná výchova	• Vnímání stopy barvy, tužky, fixy na papíře • Vyplnění plochy ohraničené šablonou prstovými barvami (jablko, hruška, kruh, čtverec, čára) • Orientace na ploše a v prostoru • Podporovat sebevyjádření žáků • Udržování čistoty při práci, úklid
Rozlišit a umět použít různé techniky kreslení	1.–10.		• Čmárání tužkou, pozorování stopy • Použití prstových barev, v šabloně i bez ní • Malování temperovými a vodovými barvami

			• Použití štětce různé velikosti a tvaru • Obtahování, obkreslování a vyplňování plochy barvou nebo pastelkou
Vnímat základní vztahy mezi barvami	1.–10.		• Poznávání barev, třídění a pojmenování • Rozlišování a přiřazování stejných barev a výrazně odlišných barev • Přiřazování barev ke konkrétním předmětům (jablko – červená)
Esteticky cítit	1.–10.		• Rozvoj tvořivosti a sebevyjádření • Udržovat čistotu při práci • Vést žáka k vlastní seberealizaci • Prohlubovat samostatnost při výtvarných činnostech • Využívat výrobky k vlastní prezentaci (výstava, výzdoba třídy) • Podle schopností probouzet fantazii a rozvíjet estetický projev žáka

1.7.5 Vyučovací předmět: Zdravotní tělesná výchova

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Vzdělávací obor:

1. Zdravotní tělesná výchova
2. Disponibilní dotace

- Je předmět, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví
- Časová dotace pro všechny ročníky je 5 hodin v každém ročníku
- Zkratka předmětu je **Ztv**
- Výuka probíhá ve třídě stále upravené pro potřeby strukturovaného cvičení, v komunikační místnosti, v kmenové třídě, v přírodě aj.

- Rozsah učiva v jednotlivých ročnících stanoví individuální plán
- Žáci jsou hodnoceni volným slovním hodnocením podle jejich individuálních pokroků
- Cílem je:
 1. poskytnout žákům takový tělesný rozvoj, který jim pomůže se co nejvíce začlenit do společnosti. Proto je kladen velký důraz na rozvoj a zvládnutí základních pohybových dovedností potřebných při sebeobsluze
 2. navození klidové atmosféry pomocí podpůrných terapií
 3. duševní i fyzická rovnováha jednotlivých žáků
 4. zvýšení fyzické kondice u žáků do takové míry, jakou umožňuje individuální zdravotní stav

Výchovné a vzdělávací strategie, které vedou k naplnění klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Chápe význam konkrétních předmětů, pojmů, pokynů a požadavků
- Používá předměty, fotografie, pojmy a piktogramy
- Napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Vede žáky ke zvládnutí různých poloh, pohybů a činností
- Učí žáky pracovat s různými druhy tělocvičného nářadí

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Chápe a plní jednoduché pokyny a povely
- Řeší známé situace na základě nápodoby a opakování
- Dokáže se pohybovat v blízkém okolí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Motivuje žáky k co největší snaze o samostatný pohyb, čímž získají základ pro splnění jednoduchých činností

- Vede žáky ke správné reakci na dané pokyny
- Usiluje o co největší samostatnost neustálým opakováním
- Zařazuje pravidelné vycházky, aby žáci zvládli orientaci v okolí

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Reaguje na osoby v blízkém okolí, dle svých schopností a možností komunikuje verbálně nebo nonverbálně

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- V rámci cvičení podporuje přátelské vztahy s ostatními spolužáky a s blízkým okolím

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Uvědomuje si své tělo a osobu
- Zvládá fyzický kontakt se známými osobami
- Překonává negativní pocity vedoucí ke stereotypnímu chování

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Pomocí cvičení motivuje žáky k poznání sebe sama
- Používá základní stimuly k uvědomování si svého těla
- Navozuje u žáků potřebu aktivního pohybu k odbourání stereotypů
- Podporuje a usměrňuje zdravý fyzický kontakt mezi spolužáky

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností

- Koncentruje pozornost a soustředění na určitou činnost dle svých schopností
- Dbá na správné držení těla a zdravý životní styl

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- Motivuje žáky ke zdravému životnímu stylu

- Usměrnjuje správné držení těla
- Vede žáky k soustředění na jednotlivé činnosti

Zdravotní tělesná výchova		
Očekávané výstupy (žák by měl)	Ročník	Učivo
Koncentrovat se na pohyb	1.–10.	• Odstraňování mimovolných a stereotypních pohybů • Koncentrace pozornosti na vymezený čas • Rozlišit míru nebezpečí • Nácvik obranných reakcí • Potlačovat projevy sebepoškozování • Přijímání doteku a společnosti spolužáků při cvičení
Získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	1.–10.	• Poznání svého těla a jeho možností • Pohybové hry a cvičení • Napodobivé hry • Uvolňování končetin, přetáčení trupu • Stimulace pohybu v prostoru a změny polohy • Polohování s oporou, zvedání a otáčení hlavy
Ovládat motoriku horních končetin	1.–10.	• Uvolňování horních končetin metodou masáží a hlazení • Procvičování ramenního a loketního kloubu, zápěstí, záprstí pomocí uvolňovacích cviků • Rozvoj cíleného pohybu rukou, nácvik různých druhů úchopu – klešťový úchop, špetka,
Zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost	1.–10.	• Uvolňovací cvičení, rozvoj jemné a hrubé motoriky • Ležení a otáčení na vhodné podložce • Lezení a plazení daným směrem, volně v prostoru a mezi překážkami • Úkoly zaměřené na stimulaci jednotlivých svalových skupin
Umět manipulovat s předměty a míčem	1.–10.	• Pohybování a hra s ozvučenými hračkami • Kutálení míče daným směrem • Házení a chytání míče

		• Kopání do míče • Hod na cíl • Hod horním a dolním obloukem
Uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách	1.–10.	• Zásady správného držení těla • Rozvíjení jemné i hrubé motoriky • Koordinace pohybu • Procvičování sezení na židli, samostatného stoje • Dechová cvičení
Rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů při chůzi i polohách	1.–10.	• Koordinace pohybů, rovnovážné cvičení • Nácvik obranných reakcí • Nácvik chůze, chůze po nakloněné rovině, změny směru, chůze po nerovném terénu • Chůze na krátkou i delší vzdálenost • Chůze do a ze schodů • Výskok a odraz z obou nohou • Překonávání překážky • Výstup na překážku (lavička, bedna) • Běh na krátké vzdálenosti • Střídání běhu s chůzí • Poskoky, skoky snožmo • Stoj na jedné noze • Chůze po čáře, po lavičce
Reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti	1.–10.	• Rozumět jednoduchým pokynům a povelům spojených s částmi těla (lehni, sedni si, vstaň, zvedni ruce, pojd' sem aj.) • Napodobování pohybů formou hry • Chápat jednoduchá pravidla her
Mít osvojeny základní pohybové činnosti a dovednosti	1.–10.	• Změny polohy těla na slovní nebo vizuální pokyn (dřep, sed, leh, běh, skok aj.) • Vykonávání pohybových činností s co největší mírou samostatnosti • Používat cvičební nářadí podle individuálních možností (rotoped, švihadlo aj.)

Osvojit si dovednost orientovat se v prostoru podle individuálních předpokladů	1.–10.	• Vycházky • Pobyty v terénu – turistika, pobyt v přírodě • Účelné využití hřiště (prolézačky, houpačky, hra s míčem, skluzavky aj.)
Zvládat základní techniku prvků speciálních cvičení podle pokynů	1.–10.	• Dechová cvičení • Uvolňovací a relaxační cvičení • Vnímání pocitů při cvičení • Využití prvků alternativních terapií (balterapie, canisterapie, míčkování, bazální stimulace) podle potřeb žáků s přihlédnutím ke specifice postižení a momentálních možností
Zvládnout uvolnění a zklidnění organismu	1.–10.	• Relaxační cvičení • Jógová cvičení • Činnosti zaměřené na zklidnění a uvolnění organismu • Masáže • Poslech relaxační hudby • Relaxace v kuličkovém bazénu • Cvičení s rehabilitačními míči • Uvolňování spastických částí těla

2 Hodnocení žáků

- Stanovuje „Zásady hodnocení“, které se uplatní při hodnocení žáků. Jsou v souladu s právními normami a zákony a součástí 3kolního řádu MŠ, ZŠ a SŠ Vyškov, příspěvková organizace.
- V souladu s těmito Zásadami se hodnotí vědomosti, dovednosti, návyky a výkony v jednotlivých předmětech a chování žáka ZŠ speciální.
- Pro potřeby vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami jsme zvolili **širší slovní hodnocení**. Žáci, kteří mají kromě mentálního postižení i smyslové vady, tělesné postižení, autismus a různá zdravotní omezení pracují podle individuálního vzdělávacího plánu. Jeho průběžné plnění je podkladem pro širší slovní hodnocení.

2.1 Širší slovní hodnocení

- Při celkovém hodnocení je žákům 2x ročně vydáváno vysvědčení ve formě širšího slovního hodnocení. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jeho vývoji, respektuje individuální předpoklady, nestejné tempo zrání a naznačuje perspektivy dalšího rozvoje žáka. Hodnotí se nejen vzdělanostní úroveň, ale přihlíží se k úsilí vynaloženému žákem, k jeho postojům k učení, jeho snaze a míře postižení.
- Slovní hodnocení je třeba formulovat ve smyslu pozitivní motivace a podpory osobního rozvoje žáka. Sdělení by měla být ve své formě kladná, avšak objektivní, v případě potřeby negativního hodnocení oslabená ve významu používání slov jako „často“, „ převážně“ apod., prezentována vždy jako projev zájmu o žáka.

Obsahuje:

1. Konkrétní informace o výsledcích dosažených v jednotlivých předmětech, jejich srovnání s předešlými výkony žáka, míru splnění požadavků daného předmětu, přesvědčení o dalším možném zlepšení výkonu žáka
2. Popis chování při výuce, způsob zvládnání požadavků kladených na žáka
3. Výpověď o jeho sociálním chování, schopnost spolupracovat, podřídit se, pomoci druhým apod.
4. Posouzení individuálních vlastností žáka, mají – li vztah k sledovanému pokroku ve vývoji jeho osobnosti

Sebehodnocení žáků

- Cílem sebehodnocení je postupně přebírání zodpovědnosti žáka za vlastní učení a práci.
 - Úkolem je naučit žáka hodnotit své znalosti a dovednosti.
 - Žák je veden k tomu, aby uměl dokázat odhadnout své možnosti a samostatně se rozhodnout v rámci jeho možností.
1. **Formou ústního sebehodnocení** (komunikační kruh – co se budu učit a jak jsem to zvládl, vlastní hodnocení)
 2. **Portfolio** (umožňuje vidět práci žáka za určité časové období – sešity, pracovní listy, výrobky, fotografie aj.)

Zvláštní důraz klademe na přiměřenou náročnost hodnocení, respektování všech omezení vyplývajících z charakteru postižení žáka a individuálního tempa při získávání znalostí a dovedností. Oceňujeme každý individuální pokrok žáka a snažíme se hodnocením žáky povzbuzovat k dalším, ještě lepším výkonům.

3 Vzdělávání žáků s kombinací postižení

Program ZŠ speciální (I. i II. díl) je určen žákům, jejichž rozumové schopnosti neumožňovaly zvládnout vzdělávací program zvláštní školy. Současná legislativa umožňuje získat těmto žákům tzv. základy vzdělání při plnění povinné školní docházky. Naše škola zajišťuje výuku pedagogů s psychopedickou či jinou potřebnou speciálně pedagogickou odborností. Spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními v rámci zařazování žáků do naší školy, doporučování výuky podle individuálně vzdělávacího plánu, potřebu asistentů pedagoga, speciálních pomůcek a postupů, alternativních metod výuky. Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace, sebeobsluhy a dalších dovedností potřebných k úspěšné integraci do společnosti.

Školní vzdělávací program Škola pro radost – II. díl je určen pro žáky se středně těžkým, těžkým až hlubokým mentálním postižením, většinou v kombinaci s dalším zdravotním postižením. Tělesným, zrakovým, sluchovým, těžkými vadami řeči, autismem a poruchami chování a soustředěnosti.

Žákům je umožněno rozvíjení sebehodnocení (zdravé sebedůvěry, schopností se vyrovnat s neúspěchem, posouzení svých možností), rozvíjet komunikační schopnosti (s použitím alternativních a augmentativních metod) k vyjádření pocitů, souhlasu a nesouhlasu, přání. U žáků s kombinovaným postižením se zaměřujeme především na pozitivní vliv výuky na psychiku dítěte i celé jeho rodiny. Celý vyučovací proces směřuje k co největší socializaci a integraci postiženého dítěte použitím relaxačních cvičení, prvků speciálních terapií, speciálních pedagogických metod. Snažíme se o propojení výchovy a vzdělávání ve škole a doma v rodině. S rodiči takto postižených žáků se snažíme o ujasnění potřeb každého individuálně a pomáháme rodičům se zvolením dalšího vzdělávání po ukončení povinné školní docházky.

4 Distanční vzdělávání

V případě krizového nebo mimořádného opatření nebo karantény školy poskytuje škola žákům vzdělávání distančně.

4.1 Režim při distančním vzdělávání

Distanční vzdělávání škola přizpůsobí podmínkám žáků a zajistí:

- on-line výukou, kombinací synchronní on-line výukou (pedagogický pracovník pracuje v určené době se skupinou žáků prostřednictvím komunikační platformy) a asynchronní výukou (žáci pracují individuálně, tempo a čas si volí sami); časové rozvržení takovéto výuky odpovídá zhruba časovému rozvržení prezenční výuky a bude stanoveno vždy pro konkrétní případy, např. odlišně při distanční výuce celé třídy, nebo kombinace distanční výuky pro jednu část třídy a prezenční výuku pro druhou část,
- off-line výukou, bez kontaktů přes internet, a to buď předáváním písemných materiálů poštou či osobním vyzvedáváním, telefonicky,
- individuálními konzultacemi žáků a pedagogických pracovníků,
- komunikací pedagogických pracovníků se zákonnými zástupci žáků,
- zveřejněním zadávaných úkolů a následným zveřejněním správného řešení.

Režim vyučovacích hodin a přestávek, rozvrh při prezenční výuce, rozdělení žáků do tříd se nevztahuje na distanční vzdělávání, zde jsou respektována specifika tohoto způsobu vzdělávání, jako jsou odlišné technické vybavení a možnosti žáků, náročnost dlouhodobé práce s počítačem, dlouhodobé sledování monitoru, nevhodné držení těla, atd. Délku výuky a přestávek stanovuje pedagog při distančním vzdělávání podle charakteru činnosti a s přihlédnutím k základním fyziologickým potřebám žáků, jejich schopnostem a reakcím.

Komunikační nástroje a platformy

- a) Pro komunikaci s žáky a zadávání úkolů je primárně určena platforma WhatsApp, SKYPE, Messenger, email a webové stránky školy.
- b) Třídní učitel komunikuje se zákonnými zástupci, a to nejméně 2x za měsíc. Využívá k tomu zejména e-maily. Cílem je získat zpětnou vazbu o práci žáka v domácím prostředí a poskytnout zpětnou vazbu o výsledcích jeho práce

4.2 Hodnocení během distanční výuky

- a) Při hodnocení v průběhu distančního vzdělávání škola dodržuje pravidla a kritéria hodnocení, která jsou součástí tohoto školního řádu.
- b) Při distančním vzdělávání, zajišťovaném jakoukoli formou, žák vždy dostane zpětnou vazbu o výsledcích svého vzdělávání a plnění zadaných úkolů, je uplatňováno především formativní (průběžné) hodnocení, jak klasifikačním stupněm, tak slovním hodnocením. Po uzavření určitých celků učiva je provedeno sumativní (souhrnné) hodnocení výsledků žáka při osvojování učiva tohoto celku.
- c) Klasifikace zahrnuje také ohodnocení píle daného žáka a jeho přístup ke vzdělání.
- d) V případě ověřování znalostí je možné využít všechny klasifikační stupně, je však nutné zohlednit všechny faktory, které mohly ovlivnit žákův výkon.

Pokud Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví právním předpisem či mimořádným opatřením pravidla, která budou odlišná od pravidel tohoto školního řádu, pak ustanovení školního řádu, které jsou s nimi v rozporu, se nepoužijí.